

วัดยางกวาง : วัดร้างในท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของเมืองเชียงใหม่

ตั้งอยู่ที่ฝั่งตะวันตกของถนนสุริยวงส์ ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ การเดินทางเข้าถึงที่สะดวกเริ่มจากด้านหน้าประตูเชียงใหม่ แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าสู่ถนนสุริยวงส์ ระหว่างทางไปยังวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ และโรงพยาบาลรวมแพทย์ วัดที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงโดยรอบ คือวัดธาตุกลาง(ร้าง) วัดเลาเสียง(ร้าง) วัดแสนเส้า(ร้าง) วัดกุเสื้อ(ร้าง) และวัดนันทาราม อันจัดเป็นกลุ่มวัดที่อยู่ทางด้านทิศใต้นอกเขตกำแพงเมือง/คูเมืองสี่เหลี่ยม และอยู่ภายในเขตกำแพงเวียงชั้นนอก(กำแพงดิน)

สภาพปัจจุบันของวัดยางกวางเป็นวัดร้าง ในเขตพื้นที่ดูแลรับผิดชอบของสำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ โบราณวัตถุ/ศิลปวัตถุ/โบราณสถาน ที่เป็นสิ่งประดิษฐ์หรือก่อสร้างอันเป็นซากเหลือต่างๆของวัดนั้น ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายที่เป็น พรบ. โบราณสถานฯ พ.ศ.๒๕๐๔ ตามอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบของกรมศิลปากร วัดยางกวางได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๗ ตอน ๑๐ วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๒๓ เฉพาะขอบเขตโบราณสถานมีขนาดเนื้อที่ ๑ ไร่ ๓ งาน ครอบคลุมในส่วนของพระเจดีย์ (รวมขอบเขตกำแพงแก้ว) และพระวิหาร ที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงทางด้านใต้ค่อนมาทางตะวันตกของสวนองค์พระเจดีย์ (ดูผังประกอบแนบท้าย)

อีกทั้งข้อมูลวัดร้างในเขตเมืองเชียงใหม่ ที่ได้รวบรวมไว้ในปี พ.ศ.๒๕๒๙ โดยสถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไม่ปรากฏการลงภาพผังโฉนดขอบเขตและขนาดเนื้อที่ดินของวัดทั้งหมด เพียงแต่ระบุไว้ว่า มีผู้เช่าอาศัยในเขตพื้นที่ของวัดยางกวางนี้ถึง ๕๓ ครัวเรือน อันเข้าใจว่าเนื้อที่ของวัดเดิมคงมีขนาดเนื้อที่กว้างขวาง และจัดเป็นวัด

สำคัญแห่งหนึ่งของเมืองเชียงใหม่ในอดีต ที่ตั้งอยู่ในเขตเวียงดินที่พบเรียกในสมัยพญาติโลกราช อันแสดงถึงลักษณะกำแพงเวียงชั้นนอกยังไม่ได้ก่อกำแพงอิฐไว้ตอนบน ดังเช่นที่พบร่องรอยหลักฐานในปัจจุบัน โดยเฉพาะที่บริเวณป้อมทรงโค้งก่ออิฐที่มุมด้านตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งในปัจจุบันกรมศิลปากรบูรณะแล้วเสร็จ

การสืบค้นประวัติความเป็นมาของวัด

จากหลักฐานด้านเอกสารโบราณ ที่เกี่ยวข้องกับด้านประวัติการสร้างวัดยางกวงนั้น ยังไม่ปรากฏเอกสารฉบับใดที่กล่าวถึงประวัติวัดนี้ไว้อย่างชัดเจน กรณีที่เข้าใจกันว่าเดิมชื่อวัดรั่วหางในเขตเวียงรั่วหางในสมัยพญามังราย ตามตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่และอาจจะเปลี่ยนแปลงมาเป็นชื่อวัดนางรั่ว ตามการกล่าวถึงในโคลงนิราศหริภุญไชย (แต่งราวปี พ.ศ.๒๐๖๐) เพราะเหตุที่ไม่มีวัดอุสถานเป็นสักขีพยานยืนยันที่ชัด เช่นรูปแบบพระเจดีย์หรือเอกลักษณ์การก่อสร้างของวัดอย่างอื่นๆ อีกทั้งกลุ่มวัดตามเส้นทางผ่านไปยังเมืองหริภุญไชยที่กวีแต่งขึ้น ก็พบว่าผ่านวัดหลายๆวัด สอดคล้องกับหลักฐานวัดร้างต่างๆในพื้นที่นี้ในปัจจุบัน อันต่างไปจากกรณีวัดกุคำหลวง (วัดเจดีย์เหลี่ยม-เวียงกุมกาม) ที่กวีกล่าวถึงไว้ด้วยเช่นเดียวกัน โดยระบุรูปพรรณสัณฐานขององค์เจดีย์ของวัด พร้อมบอกประวัติการสร้างไว้ด้วย เฉพาะอย่างยิ่ง ต้องเข้าใจไว้ด้วยว่าระยะก่อนหน้าพระเจ้ากาวิละจะเข้ามาฟื้นฟูบูรณะเมืองใหม่ให้มีสภาพเป็นเหมือนเช่นเมืองดั่งเดิม นั้น เมืองเชียงใหม่ได้มีสภาพที่ร้างกลายเป็นป่ารกชัฏไปราว ๒๐-๓๐ ปี กลุ่มคนต่างๆที่เข้ามาอาศัยอยู่ใหม่ในระยะหลังนี้ ส่วนใหญ่ก็มาจากการกวาดต้อนเข้ามาของพระเจ้ากาวิละ ตามนโยบาย เก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง ที่เป็นการเอาคนเข้ามาตั้งถิ่นฐาน และเป็นแรงงานฟื้นฟูบูรณะเมืองเชียงใหม่อีกครั้ง

เนื่องจากการที่ วัดส่วนใหญ่ในเขตเมืองเชียงใหม่ไม่พบหลักฐานชื่อเดิม และไม่มีข้อมูลเอกสารประวัติการสร้างวัดเดิมในระยะล้านนารุ่งเรือง ยกเว้นวัดสำคัญที่มีเอกสารที่กษัตริย์หรือขุนนาง/นายทหาร/คหบดี/ชุมชนชาวบ้านที่ได้สร้างไว้ หรือวัดที่พบหลักฐานจากจารึก หรือเอกสารอื่นๆที่ระบุเชื่อมโยงไปถึงไว้อย่างชัดเจนนั้น การสืบค้นประวัติของวัดก็只得จากการวิเคราะห์ชื่อของวัด เช่นในกรณีของชื่อวัดยางกวงนี้ พิจารณาว่าชื่อเดิมของวัดไม่ปรากฏหลักฐานอย่างชัดเจน แต่เป็นชื่อวัดที่ใช้เรียกกันในระยะหลังในระยะตั้งแต่สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์เป็นต้นมา โดยอาจจะเรียกชื่อวัดตามลักษณะสิ่งก่อสร้างต่างๆของวัด หรือสภาพแวดล้อมบริเวณวัด ที่อาจจะ เป็นต้นไม้/ถนน/แม่น้ำ/ย่านการค้า หรือที่อยู่อาศัย หรือตามชาติพันธุ์ของคน/กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในเขตวัดนี้แต่เดิม หรือตามชื่อเมืองที่กลุ่มคนที่ได้ถูกกวาดต้อนหรืออพยพจากมา ฯลฯ ซึ่งวัดชื่อยางกวง ได้ปรากฏชื่อวัดนี้เหมือนกับชื่อวัดๆหนึ่งในเมืองเชียงตุง จึงทำให้วิเคราะห์ได้ว่า กลุ่มคนที่ถูกกวาดต้อนอพยพมาตั้งถิ่นฐานใหม่ในบริเวณวัดนี้ เป็นชาวเขินจากเมืองเชียงตุง และเรียกชื่อวัดแห่งนี้ว่าวัดยางกวงเพื่อรำลึกถึงวัดในเขตตำบล/หมู่บ้านเดิมของคนกลุ่มนี้

เจดีย์ทรงมณฑป ๘
เหลี่ยมที่มีเครื่องยอด
เป็นทรงระฆัง ๘
เหลี่ยม รวมถึงส่วน
บัลลังก์ ปล้องไฉน
และปลียอด ปัจจุบัน
กำลังก่อสร้างศาลา
บาตร หรือวิหารคด
โดยรอบองค์พระเจดีย์

แม้ว่า เราจะยังไม่พบเอกสารโบราณที่บอกได้ถึงประวัติการสร้างวัดยางทอง
อย่างตรงๆหรือเด่นชัด ว่าใครเป็นผู้สร้าง สร้างเมื่อปี พ.ศ.ใด หรือเป็นวัดของกลุ่มคนชาติ
พันธุ์ใด แต่พิจารณาได้ว่า วัดนี้ได้สร้างในสมัยประวัติศาสตร์ของล้านนาในช่วงเวลาที่
ล้านนาเป็นเอกราช คือในระยะตั้งแต่ พ.ศ.๑๘๓๙-๒๑๐๐ อย่างแน่นอนที่สุด หรืออาจจะ
อนุมานให้แคบลงได้ในขั้นนี้ ว่ามีอายุราวพุทธศตวรรษที่ ๒๐ คือระหว่าง พ.ศ.๑๙๐๑-
๒๐๐๐ เพราะเป็นระยะที่ล้านนากำลังเข้าสู่ยุคทองหรือสมัยรุ่งเรือง ราวปลายพุทธศตวรรษ
ที่ ๒๐ หรือในรัชกาลของพญาติโลกราช (พ.ศ.๑๙๘๕-๒๐๓๐)

หลักฐานสำคัญ ที่จะเป็นตัวบ่งบอกถึงอายุสมัยของวัดอีกได้ประเภทหนึ่ง คือ
หลักฐานด้านโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ลักษณะรูปแบบผังการก่อสร้างวัด และลักษณะทาง
ศิลปะสถาปัตยกรรมของสิ่งก่อสร้าง ที่เป็นโบราณสถานแห่งต่างๆของวัด ซึ่งการเข้าไป
ดำเนินงานโบราณคดีในพื้นที่ ด้านการขุดแต่ง/ขุดค้นในพื้นที่ อันเป็นขั้นตอนแรกของการ
อนุรักษ์ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะได้ทราบถึงประวัติความสำคัญของวัด
ในอดีต จากบรรดาหลักฐานด้านโบราณวัตถุสถาน ที่พบจากการขุดแต่งและขุดตรวจ/ขุด
ค้น ที่อาจจะมีลักษณะรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว หรือมีลักษณะร่วมกับโบราณวัตถุ
สถานที่อื่นๆ อันเป็นผลดีต่อการศึกษาด้านประวัติศาสตร์-โบราณคดีในพื้นที่ โดยสามารถ
นำมาประมวลประกอบการพิจารณาได้ถึงระยะสมัยการก่อสร้าง และระยะเวลาของการดำรง
อยู่ของวัด

การวิเคราะห์ผังรูปแบบการก่อสร้างวัด และลักษณะทางศิลปะสถาปัตยกรรม

จากสภาพร่องรอยหลักฐานของสิ่งก่อสร้าง ที่เป็นพระเจดีย์ประธาน และวิหาร
ของวัดยางทอง แสดงถึงการเข้ามาฟื้นฟูบูรณะวัดกันใหม่ในระยะต้นรัตนโกสินทร์ หรือ
ตั้งแต่สมัยพระเจ้ากาวิละ (พ.ศ.๒๓๒๕-๒๓๕๖) เป็นต้นมา อันดูได้จากความสมบูรณ์ของ
ของรูปทรงของพระเจดีย์ และพระประธานในพระวิหาร พร้อมลวดลายการ ปิดทองล่องชาด
บนแผ่นไม้ในส่วนโครงสร้างต่างๆของเครื่องหลังคา (ซำรด) เช่นเดียวกับส่วนของกำแพง
ที่คล้ายจะเป็นกำแพงแก้วของสวนองค์พระเจดีย์ประธานในปัจจุบัน ซึ่งแท้จริงน่าจะมา

ก่อสร้างกันในระยะหลัง พร้อมกับการฟื้นฟูบูรณะวัดนี้ขึ้นใหม่ในระยะต้นรัตนโกสินทร์เป็นต้นมา แต่จากการที่ทางด้านทิศตะวันออกขององค์พระเจดีย์ มีพื้นที่ลักษณะเป็นเนินดินในระดับที่สูงกว่าระดับผิวดินปัจจุบันนั้น วิเคราะห์ว่าน่าจะเป็นที่ตั้งของสวนพระวิหารเดิม ที่เคยสร้างคู่กันกับพระเจดีย์ทางด้านหน้า อันสอดคล้องกับหลักฐานเศียรพระพุทธรูป(แสนแล้ว)สำริด ที่มีพุทธลักษณะแบบพระสิงห์ (พระพุทธรูปสิงห์) ซึ่งพบที่วัดนี้ ปัจจุบันเก็บรักษาและจัดแสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงใหม่ จากขนาดพระเศียรที่มีขนาดใหญ่ ความสูงร่วม ๒ เมตรนั้น ทำให้อนุมานได้ถึงขนาดรูปองค์เดิมของพระประธาน ที่เคยประดิษฐานในพระวิหารเดิมของวัด และมีความสัมพันธ์กับขนาดของพระวิหารเดิม ที่ควรมีขนาดใหญ่มากเช่นเดียวกัน

พระประธานในวิหาร ที่โครงสร้าง
หลังคาและเสาส่วนใหญ่พังทลายลง
โดยที่ผนังไม้ด้านหลังรวมถึงซุ้ม
ยังคงมีร่องรอยการปิดทองล่องชาด
เป็นรูปอดีตพุทธ และลายพรรณ
พฤกษาในหลายรูปแบบ

สวนพระวิหารหลังปัจจุบัน น่าจะเป็นพระวิหารหลังใหม่ ที่สร้างขึ้นใหม่ในระยะฟื้นฟูบ้านเมืองสมัยหลัง จนกระทั่งระยะหลังต่อมาอีก ที่คนในเมืองเชียงใหม่ไม่นิยมส่งลูกหลานบวชเรียนกัน เป็นสาเหตุทำให้วัดต่างๆขาดแคลนพระสงฆ์เข้ามาจำพรรษา และปฏิบัติศาสนกิจ จนในที่สุดหลายๆวัดได้ร้างลงไป ซึ่งข้อมูลในปัจจุบัน พบหลักฐานที่ปรากฏชื่อวัดในเอกสารโบราณอีกจำนวนมากถึง ๕๖ วัด แต่ไม่ปรากฏว่ามีหลักฐานโฉนดที่ดินของวัด รวมถึงกรณีของวัดยางกวง(ร้าง)แห่งนี้ด้วย

ด้านลักษณะทางศิลปสถาปัตยกรรมของวัดยางกวง(ร้าง)นั้น เอกลักษณะของสิ่งก่อสร้างที่เป็นโบราณสถานสำคัญของวัดคือ องค์พระเจดีย์ประธาน อันมีรูปทรงแบบมณฑป ๘ เหลี่ยมยอดระฆัง ก่อสร้างด้วยอิฐถือปูนเป็นทรง ๘ เหลี่ยม ตั้งแต่ฐานฐานเขียงตอนล่าง ส่วนห้องมณฑปที่มีซุ้มจระนำ ที่แต่เดิมเคยประดิษฐานพระพุทธรูปประทับนั่งปูนปั้น (ยังคงเหลือหลักฐานอยู่บ้างบางซุ้ม) มีกรอบซุ้มประดับลวดลายปูนปั้น คล้ายกับของวัดเจดีย์ป่อง(เชียงใหม่) ส่วนมาลัยเถา องค์ระฆัง และเหนือขึ้นไปจนถึงส่วนปล้องไฉน ก็ล้วนสร้างเป็นแบบ ๘ เหลี่ยมทั้งสิ้น จนสามารถกล่าวได้ว่า เจดีย์รูปแบบนี้ปรากฏพบเห็นที่

วัดยางทองแห่งนี้เพียงที่เดียว แต่ในสภาพปัจจุบันขององค์เจดีย์ประธานนี้พบว่า ยังขาดการดูแลซ่อมแซมบูรณะ หลายจุดปรากฏรอยแตกกร้าว ปูนฉาบผิวหลุดร่อน อิฐก็เริ่มขึ้นเสื่อมสภาพผุกร่อนยุบสลาย ซึ่งจากรูปแบบขององค์พระเจดีย์ดังกล่าวประมาณอายุการสร้าง (หรือซ่อมบูรณะ) ในรุ่นต้นพุทธศตวรรษที่ ๒๑ และวิเคราะห์ต่อไปได้ว่ามีรูปแบบ ที่มีวิวัฒนาการคลี่คลายมาจากเจดีย์ทรงมณฑป ๔ เหลี่ยม ผสมกับเจดีย์ปราง (หน้าต่าง) ลักษณะเดียวกับเจดีย์วัดเชียงโสม วัดพุกหงส์ และวัดรำเปิง(ตะโปธาราม) ที่เป็นทรงมณฑปแบบกลม ลด ๕ ชั้น ที่ช่างก่อสร้างโบราณได้ปรับประยุกต์จากทรง ๔ เหลี่ยมลดชั้น ดังเช่นเจดีย์กู่คำ วัดเจดีย์เหลี่ยม-เวียงกุมกาม แต่ที่ขุมจะระนำของเจดีย์วัดยางทองได้ทำเพียงชั้นเดียว และทำชั้นหน้ากระดาน ๘ เหลี่ยมซ้อนลดชั้นเหลื่อมกันตอนล่างลงมา ซึ่งการมีรูปแบบเจดีย์ที่หลากหลายในเขตเมืองเชียงใหม่ นั้น ย่อมแสดงถึงพุทธศาสนามีความเจริญรุ่งเรือง ผู้คนพลเมืองมีความสุขสงบมีสุนทรียภาพ และช่างก่อสร้างมีความคิดสร้างสรรค์กันอย่างหลากหลายนั่นเอง

โบราณวัตถุที่พบจากการขุดดินทำรากฐานประตูโขงหน้าวัด

แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนา

วัดยางทองแห่งนี้ มีสภาพที่ไม่แตกต่างกับวัดร้างอีกจำนวนกว่า ๗๕ วัดในเขตตัวเมืองเชียงใหม่ ปรากฏหลักฐานที่เป็นโน้ตที่ติดในทะเบียนวัดร้างของทางราชการ แต่ส่วนใหญ่ขาดการเข้าไปดูแลรักษาในพื้นที่ เพราะเปิดให้เอกชนและราชการเข้าไปเช่าอาศัยหรือทำประโยชน์ โดยภายหลังจากปรับเปลี่ยนโครงสร้างระบบราชการที่ผ่านมา จากที่แต่เดิมนั้น วัดร้างเคยอยู่ในความดูแลของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอต่างๆ จวบจนถึงปัจจุบัน วัดร้างได้ย้ายมาอยู่ในความควบคุมดูแลและรับผิดชอบของสำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ยังคงมีหน้าที่หลักด้านการจัดเก็บเงินค่าเช่า และเช่าทำผลประโยชน์ต่างๆ ในเขตที่ดินของวัดร้าง แม้ว่าวัดร้างหลายๆ แห่ง พบการบุกรุกเข้าไปอาศัยหรือทำประโยชน์อย่างผิดกฎหมาย และวัดร้างแทบทั้งหมด พระเจดีย์ (ที่จัดเป็นสิ่งก่อสร้างหลักของวัด โดยสร้างใกล้เคียงควบคู่กันกับพระวิหาร ที่ส่วนใหญ่หันหน้าวิหารออกไปทางทิศตะวันออก ตามคติทิศเดียวกันกับเมื่อครั้งที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ อันเปรียบพระประธานที่ประดิษฐานในพระวิหารนั้น เป็นเสมือนองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า) ถูก

ลักขุดเจาะทำลายเพื่อหากรุตามส่วนต่างๆ อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการพังทลายเสียหาย บางแห่งเจดีย์ถูกไถทิ้งเพื่อสร้างอาคารศูนย์การค้า หรือโครงการบ้านจัดสรร ฯลฯ นอกจากนี้ยังพบว่าวัดร้างหลายๆแห่งตกสำรวจ และตั้งอยู่ในเขตโฉนดที่ดินของเอกชน เช่นเดียวกับในสวนของพระวิหาร ที่มีโครงสร้างเสาและหลังคาตอนบนเป็นเครื่องไม้ที่เสื่อมสลายลงไปกับกาลเวลา มีสภาพเป็นเนินดินที่ยังคงเหลือหลักฐานในส่วนฐานที่สร้างก่ออิฐถือปูน เช่นเดียวกับสวนของบันได ฐานเสา แท่นแก้วชุกชีพระประธาน รวมถึงพระประธานและกลุ่มพระอันดับ ซึ่งอาจถูกเคลื่อนย้ายไปก่อนหน้านี้แล้ว ทั้งนี้ยังไม่รวมถึงสิ่งก่อสร้างแปลกปลอมใหม่ๆที่เข้ามาสร้างรุกล้ำเขตวัดร้าง ที่พบเห็นได้โดยทั่วไปในเขตเมืองเชียงใหม่ เช่นการสร้างถนนผ่ากลางวัดที่วัดโลกโมฬี สร้างถนนผ่าทับวิหารหลวงพ่อขาว วัดอินทขิล-สะตือเมือง รวมถึงการออกเอกสารสิทธิที่ดินทับที่ดินวัดร้างกรณีวัดเชียงทอง ด้านหน้าประตูเชียงใหม่ที่เหลือที่ดินเขตวัดห่างออกมาจากฐานเจดีย์ด้านละประมาณ ๑ เมตร รวมถึงมีผลพวงประเด็นปัญหาอื่นๆตามมาอีกมากมาย โดยเฉพาะ เรื่องความไม่สวยงามของเมือง (Getting ugly)

ในส่วนงานของกรมศิลปากร ที่มีหน้าที่ตรวจตราและดูแลรักษาโบราณสถานที่ตั้งอยู่ในเขตวัดร้างต่างๆนั้น ในทางปฏิบัติในระยะเวลาที่ผ่านมา ได้เข้าไปดำเนินการอนุรักษ์โบราณสถานที่เป็นเจดีย์-วิหารของวัดร้างหลายๆแห่ง โดยเฉพาะ ในพื้นที่เขตดอนใต้ในเขตวงโอบกำแพงดินนี้ เช่นที่เจดีย์วัดธาตุกลาง เจดีย์วัดกุสุมาเจดีย์วัดแสนเส้า และสิ่งก่อสร้างหลายๆแห่งในเขตวัดสังกา ที่ปัจจุบันวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ได้เข้าไปใช้พื้นที่ในเขตวัดร้างแห่งนี้ เป็นต้น แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นกับวัดร้างในเมืองเชียงใหม่ แท้ที่จริง ก็คือการมีสิ่งก่อสร้างแปลกปลอมรุกล้ำเข้าไปในเขตวัดร้างต่างๆ ทั้งจากการเอาที่ดินเขตวัดร้างไปให้เอกชนและส่วนราชการเช่า/ทำประโยชน์ และการออกเอกสารสิทธิที่ดิน(โฉนด)ทับที่ดินวัดดังกล่าวไว้แล้วข้างต้น

กรณีของวัดยางกวงที่กำลังขอยกให้เป็นวัดมีพระสงฆ์จำพรรษานั้น มีบทเรียนสำคัญที่ผ่านมาของวัดโลกโมฬี ที่ไปสร้างวิหารใหม่ทับซากฐานอาคารบางประเภท เพราะไม่ทำการขุดแต่งให้แล้วเสร็จ หรือที่วัดเจ็ดลิน จากการสร้างวิหารใหม่หลังใหญ่ยกพื้นสูงขึ้นมากกว่าพื้นวิหารเดิม ที่กรมศิลปากรขุดแต่งและบูรณะเสริมความมั่นคงแล้วเสร็จ ทำให้พื้นวิหารใหม่ปิดทับลวดลายปูนปั้นของฐานชุกชีพระประธานแทบทั้งหมด ดังนั้น การคิดจะยกวัดร้างให้เป็นวัดมีพระสงฆ์อยู่จำพรรษา และมีกิจกรรมปฏิบัติประโยชน์ศาสนกิจต่างๆ นั้น ไม่สมควรไปก่อสร้างสิ่งก่อสร้างใดๆในเขตโบราณสถาน ที่กรมศิลปากรประกาศขึ้นทะเบียนไว้แล้ว (เขตโบราณสถานของวัดยางกวง เนื้อที่ ๑ ไร่ ๓ งาน –ดูผังแนบท้าย) ขณะเดียวกันก็ควรได้จัดหางบประมาณ เพื่อมาดำเนินการขุดแต่งศึกษา และออกแบบบูรณะตามหลักฐานร่องรอยการก่อสร้างของสิ่งก่อสร้างเดิม ที่พบภายหลังการขุดแต่งแล้วเสร็จ และสุดท้ายการบูรณะ ก็ต้องให้ดำเนินการตามระเบียบของกรมศิลปากร ว่าด้วยการอนุรักษ์โบราณสถาน พ.ศ.๒๕๒๘ อย่างเคร่งครัด.

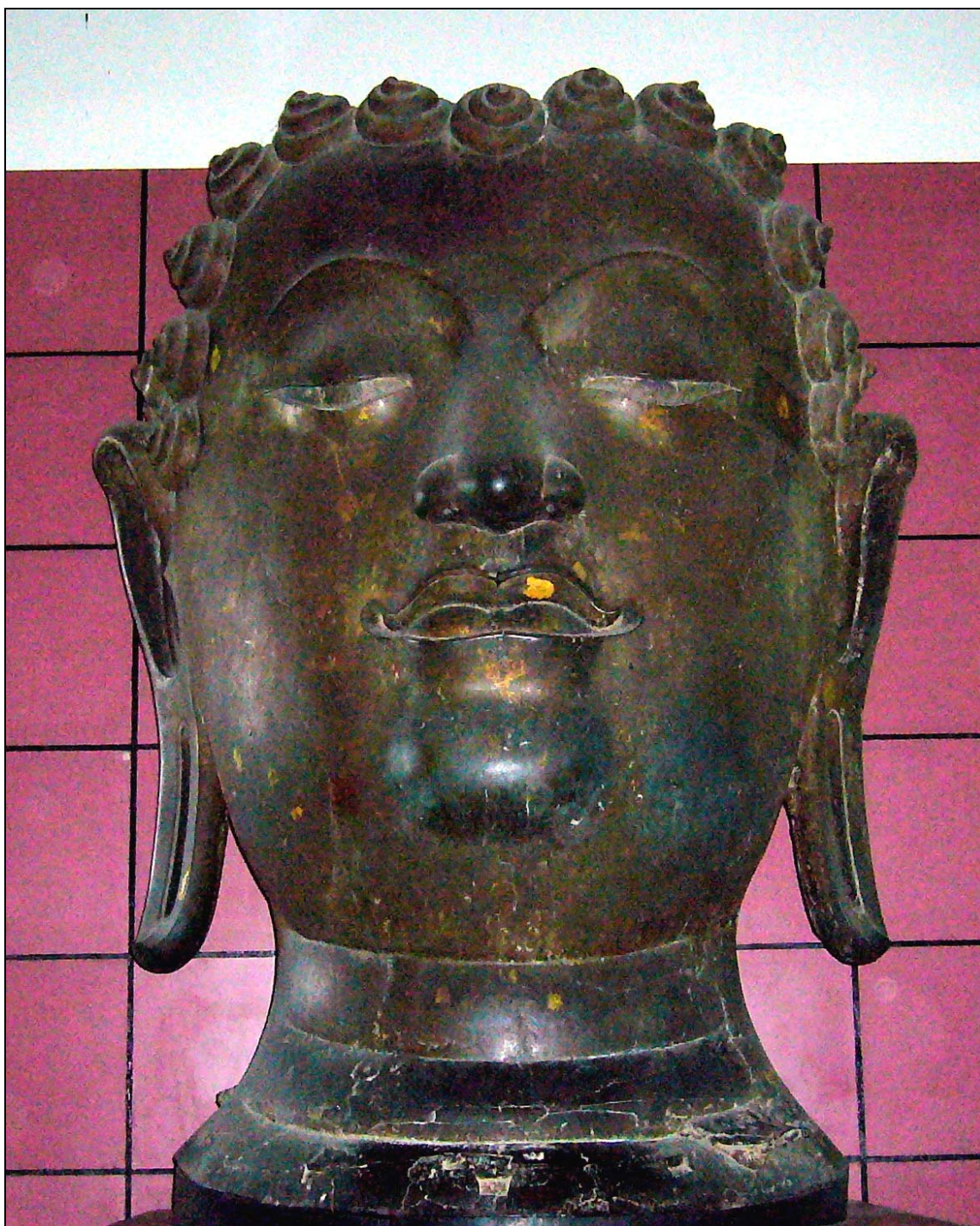
สภาพพระวิหารด้านหน้า มีต้น
โพธิ์ขนาดเขื่องขึ้นเจริญเติบโต
ที่ตึบบันไดข้างซ้าย ปัจจุบันได้
ถูกตัดกิ่งก้านสาขา ไม่เหลือร่ม
เงาบังแดดฝน

การก่อสร้างโขงประตูด
ของใหม่ และกำแพงวัดทาง
ด้านหน้าทิศตะวันออก

ซุ้มจระนำขององค์พระเจดีย์
ประดิษฐานพระพุทธรูปนบัน
ประทับนั่ง ที่ยังคงปรากฏอยู่
ในบางซุ้ม

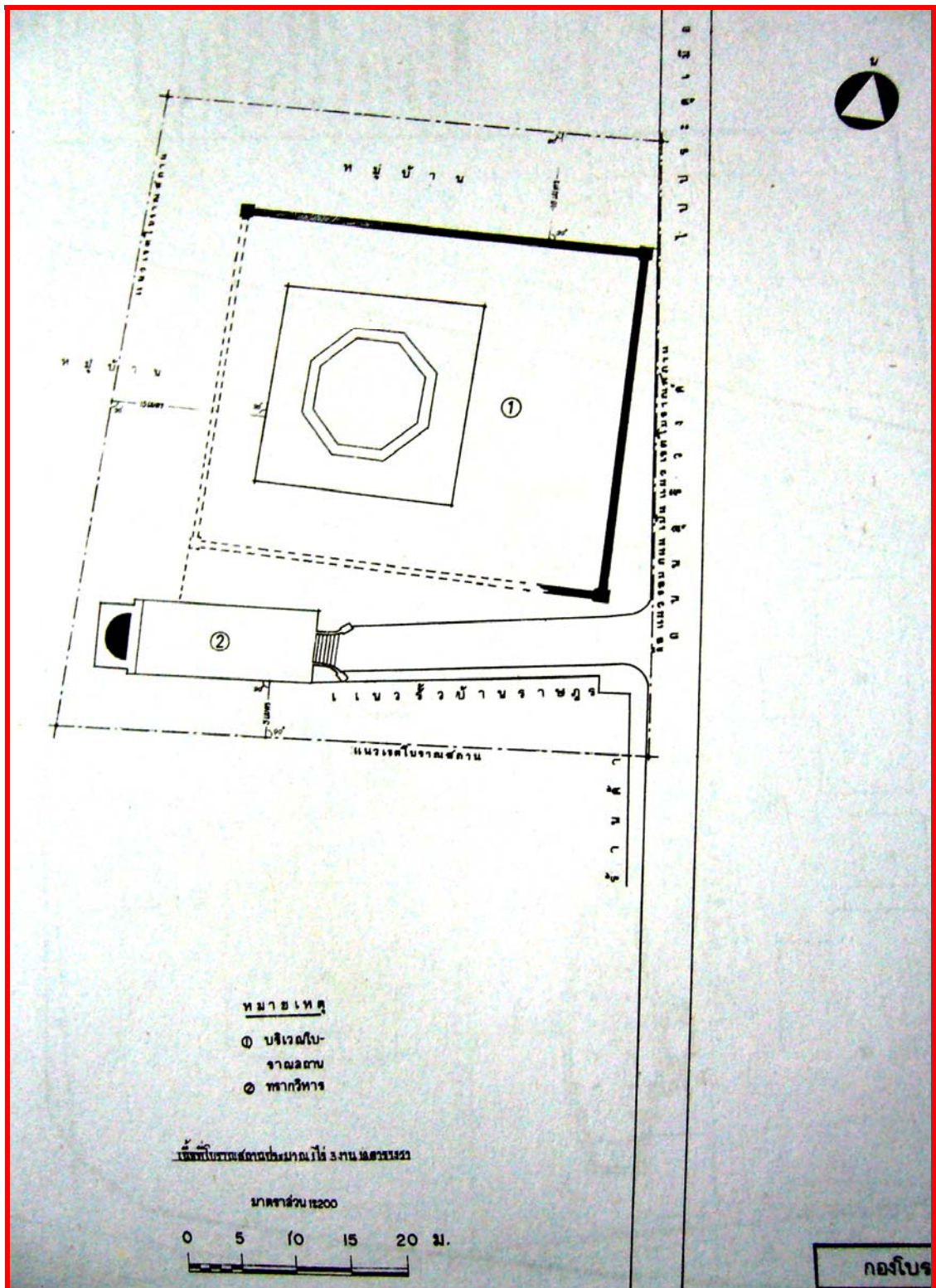
พระเศียรพระพุทธรูปสำริด พระแสนแล้ว ปัจจุบันได้นำมาจัดแสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงใหม่ โดยได้ชะลอขนย้ายออกไปจากเขตของวัดยางทอง(ร้าง)

เจดีย์วัดธาตุกลาง(ร้าง) เมื่อมองไปจากทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของวัดยางทอง(ร้าง)

สภาพชุมชนและบ้านเรือนสิ่งก่อสร้างปัจจุบัน ในพื้นที่เขตตอนใต้กำแพงเมืองเชียงใหม่
ชั้นใน และตำแหน่งที่ตั้งของวัดยางทอง(ร้าง)

ผังแนบท้ายประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานวัดยางทอง (เขตโบราณสถาน ๑ ไร่ ๓ งาน)

ไกรสิน อุ่นใจจันต์

สนง.ศิลปากรที่ ๘ เชียงใหม่

เรียบเรียง : กรกฏาคม ๒๕๕๙

เอกสารอ้างอิง : วัดร้างในเวียงเชียงใหม่ , จัดพิมพ์โดย สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (พ.ศ.๒๕๒๙)